

Aan de leden van de Commissie BHO
Tweede Kamer der Staten-Generaal

Amsterdam, 1 oktober 2024

Betreft: Commissiedebat humanitaire hulp 9 oktober

Beste leden van de Commissie Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp,

In de voorbereiding op o.a. het Commissiedebat over humanitaire hulp op 9 oktober, wil ik namens Artsen zonder Grenzen (AzG) bij u de noodklok luiden over de voorgenomen bezuinigingen op ontwikkelings- en humanitaire hulp.

Mijn dringende verzoek is om de bezuinigingen op ontwikkelings- en humanitaire hulp zo veel mogelijk terug te draaien.

Ik licht dit graag verder toe, maar eerst wil ik graag opmerken dat Artsen zonder Grenzen volledig onafhankelijk is en geen Nederlands of Europees overheidsgeld ontvangt. Wij maken daar ook geen aanspraak op. Wij kunnen ons volledig onafhankelijk, neutraal en onpartijdig uitspreken doordat alleen al in Nederland bijna 460.000 donateurs ons werk als medische noodhulporganisatie steunen.

Financieringskloof

AzG neemt dagelijks waar hoe groot de financieringskloof ("funding gap") is in de crises waar wij werkzaam zijn. In steeds meer gevallen merken onze medewerkers dat de hulp door andere humanitaire actoren, vanwege financiële tekorten, ontoereikend is of zelfs volledig achterwege blijft. AzG medewerkers ondervinden aan den lijve dat de druk op onze medische voorzieningen hierdoor toeneemt. De [cijfers zijn alarmerend](#). Voor 2024 is slechts circa 16 van de benodigde 49 miljard dollar voor humanitaire fondsen voor de Verenigde Naties toegezegd, minder dan een derde van wat er nodig is. Ook de trend is zorgelijk: in 2022 werd nog 59% opgebracht. Dit, terwijl de humanitaire noden vanuit meerjarig perspectief alleen maar toenemen, veelal door gewelddadige conflicten en door ernstiger wordende natuurrampen die samenhangen met klimaatverandering, zoals overstromingen en droogte.

Graag wijs ik u op de bijgaande grafiek met meer details over de groeiende financieringskloof (zie bijlage). De door het kabinet voorgenomen bezuiniging van 46 miljoen euro op humanitaire hulp is in dit licht dan ook des te onbegrijpelijker.

Diplomatieke invloed Nederland onder druk

Nederland staat nu nog in [de top tien humanitaire donoren](#) in de wereld en heeft een goede naam op gebied van humanitaire diplomatie. De voorziene bezuinigingen op ontwikkelings- en humanitaire hulp in combinatie met de bezuinigingen op het postennetwerk (hoewel naar het zich laat aanzien minder dan aanvankelijk voorzien), zullen de invloed van Nederland als humanitair donor verder onder druk zetten. Daar zullen humanitaire organisaties en de mensen aan wie zij hulp verlenen mogelijk ook negatieve consequenties van ondervinden.

Verwaarloosde en genegeerde crises, enkele voorbeelden uit de praktijk

Hier enkele illustraties van de consequenties van de groeiende kloof tussen humanitaire noden enerzijds en humanitaire respons anderzijds, op basis van directe waarnemingen van collega's in een drietal verwaarloosde, genegeerde humanitaire crises.

1. In **Sudan** voltrekt zich een humanitair drama van ongekende omvang. Meer dan 24,8 miljoen mensen - de helft van hen kinderen - hebben hulp nodig en 8,7 miljoen mensen zijn gedwongen hun huis te ontvluchten wat resulteert in de ergste ontheemden crisis ter wereld. AzG publiceerde dit [rapport over de oorlog tegen burgers](#) en de desastreuze gevolgen voor hun gezondheid. In **Zuid-Darfoer, Soedan**, is AzG getuige van de ernstigste noodsituaties op het gebied van gezondheid voor moeder en kind ter wereld. Zwangere vrouwen, kraamvrouwen, kraamvrouwen en kinderen sterven aan vermijdbare aandoeningen omdat hun gezondheidsbehoeften veel groter zijn dan wat AzG kan bieden. [Zie dit AzG-rapport, "Driven into Oblivion" voor meer details](#). We vrezen dat de situatie in Zuid-Darfoer niet op zichzelf staat en illustreert wat zich op nog veel grotere schaal in Soedan afspeelt, maar waar geen hulpverleners zijn om er getuigenis over af te leggen.

*"Dit is een crisis zoals ik nog nooit eerder in mijn carrière heb meegemaakt. Meerdere noodsituaties op het gebied van gezondheid doen zich tegelijkertijd voor, zonder dat de VN en anderen daar iets aan doen. Pasgeboren baby's, zwangere vrouwen en jonge moeders sterven in schokkende aantallen. En veel van die sterfgevallen zijn te wijten aan omstandigheden die voorkomen hadden kunnen worden"*¹

2. Vorig jaar behandelden onze teams in de **Democratische Republiek Congo (DRC)** meer dan 25.000 slachtoffers van seksueel geweld. Dat zijn meer dan twee patiënten per uur. De opwaartse trend zette zich voort in 2024. [Zie het AzG-rapport "We are calling for help", voor meer details](#).

¹ Citaat van dr. Gillian Burkhardt, AzG-manager seksuele en reproductieve gezondheid in Nyala, Zuid-Darfur.

“One day we had a victim come in; she and her baby had been raped, then they killed her husband and children in front of her. Another victim was forced to have intercourse with a member of her family. We also see little girls under the age of 10 whose entire genitalia are ruined. We have to refer them directly to a hospital. The trauma of the victims... it stays in the heart”²

3. Het geweld in Myanmar is de afgelopen jaren steeds heftiger geworden, waarvan met name de **Rohingya** het slachtoffer worden. 40% van de bijna 2.8 miljoen Rohingya leeft achter prikkeldraad, terwijl 99% zich in een gemarginaliseerde, rechteloze situatie bevindt. In Cox’s Bazar in Bangladesh bijvoorbeeld, het grootste vluchtelingenkamp ter wereld (circa 1 miljoen mensen), is het niet toegestaan om in je eigen levensonderhoud te voorzien en is men afhankelijk van humanitaire donaties, die steeds kariger worden. [Zie voor meer informatie het AzG-rapport “Behind the Wire”](#).

“What we are seeing now, is worse than any other period of violence in the state since 2017, when hundreds of thousands of people from Myanmar’s minority Muslim Rohingya community were forced to flee to Bangladesh.”³

Internationaal humanitair recht onder druk

De internationale rechtsorde waar Nederland traditioneel veel waarde aan hecht, en dan met name het humanitair oorlogsrecht dat de neutraliteit van medische noodhulp waarborgt, staat wereldwijd zwaar onder druk. [Volgens een dashboard van de Wereldgezondheidsorganisatie \(WHO\)](#) vinden steeds vaker aanvallen op gezondheidszorg plaats tijdens gewapende conflicten. **De oorlog in Gaza en de Westbank** is daarbij een nieuw dieptepunt, waar inmiddels [986 gezondheidswerkers zijn omgekomen](#). Ook de aanvoer en distributie van hulpgoederen worden gefrustreerd, zodat hulpverleners in Gaza met lege handen staan, zij patiënten niet adequaat kunnen helpen en nauwelijks iets kunnen doen voor de uitgehongerde bevolking.

Hoe kan Nederland die norm helpen herstellen? En: in hoeverre is Nederland nog geloofwaardig zolang ons land zich niet publiekelijk uitspreekt tegen de schendingen van het humanitair oorlogsrecht in Gaza? Het is opvallend dat in de [Kamerbrief over humanitaire hulp van 2023](#) wel een expliciete verwijzing naar resolutie 2417 over het verbod op uithongering als oorlogswapen is opgenomen, een verdienste van het Nederlandse lidmaatschap van de VN Veiligheidsraad in 2018, maar niet in [de brief uit 2024](#). Om elke schijn van dubbele standaarden weg te nemen, zou Nederland de naleving van resolutie

² Citaat van Daddy, een AzG verloskundige.

³ Citaat van een AzG projectcoördinator in Maungdaw, Myanmar

2417 consequent moeten bevorderen, of het nu om Oekraïne, Gaza, Soedan of andere crises gaat.⁴

In het licht van het voorgaande stel ik u als volksvertegenwoordiger voor:

- Draai de voorgenomen bezuinigingen op ontwikkelings- en humanitaire hulp zo veel mogelijk terug om de groeiende financieringskloof voor humanitaire hulp te helpen dichten; met name de ongekende humanitaire crisis in Soedan verdient daarbij aandacht;
- Humanitaire donoren als Nederland zouden zich moeten inzetten voor beleid en maatregelen tegen seksueel geweld, in landen zoals de DRC;
- Humanitaire donoren zoals Nederland zouden zich in moeten zetten voor het verbeteren van de rechten van Rohingya in de landen waar zij zich bevinden;
- Nederland zou zich op grond van het herbergen van “Den Haag als hoofdstad van recht en Vrede”, en op basis van de Grondwettelijke plicht om de internationale rechtsorde te bevorderen, moeten inzetten als proactieve en publieke voorvechter van het internationaal recht. De inzet voor bescherming van medische zorg en het tegengaan van straffeloosheid voor schendingen, verdienen in dat verband extra aandacht, ongeacht de politieke context van het gewapende conflict.

Uiteraard ben ik graag bereid het een en ander nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Karel Hendriks

Directeur Artsen zonder Grenzen

⁴ In een separate brief van het Collectief Zorg voor Gaza, bestaande uit Artsen voor Gaza, Artsen zonder Grenzen, FNV-Zorg en Welzijn, Dokters van de Wereld, NU '91 en War Child, gaan wij uitgebreider in op het humanitair oorlogsrecht in de context van de oorlog in Gaza.

BIJLAGE: Trends financieringskloof humanitaire hulp

